

Constituziun dalla pleiv roman-catolica da Rueun-Ruschein-Siat-Pigniu

---

Baselgia s. Andriu, Rueun

Baselgia s. Gieri, Ruschein

Baselgia s. Flurin, Siat

Baselgia s. Valentin, Pigniu

I. Disposiziuns generalas

Art. 1 Concepziun

¹ Sebasond sin ils artechels 98 e 99 dalla constituziun cantunala e sin ils artechels 19 e suandonts dalla constituziun dalla Baselgia catolica dil cantun Grischun fuorman las personas roman-catolicas sesentas ellas fracziuns da Rueun, Ruschein, Siat e Pigniu sin territori dalla vischnaunca Ilanz/Glion la vischnaunca da pleiv (el suandont cuort: pleiv) roman-catolica da Rueun-Ruschein-Siat-Pigniu.

² La pleiv ei ina corporaziun dil dretg public autonoma.

³ La pleiv Rueun-Ruschein-Siat-Pigniu cumpeglia gl'entir territori dallas fracziuns da Rueun, Ruschein, Siat e Pigniu.

Art. 2 Egualitad dallas schlatteinas

Las indicaziuns davart personas, funcziuns e professiuns en quella constituziun serefereschon sin omisduas schlatteinas, aschilunsch ch'ei resulta buc enzatgei auter ord il senn dalla constituziun.

Art. 3 Lungatg official

Els fatgs dalla pleiv ei il romontsch Sursilvan lungatg official.

Art. 4 Intent

- a) La pleiv procura per ils mieds necessaris dalla pastoraziun, protegia la libertad digl operar pastoral e s'engascha era socialmein el senn dalla baselgia.
- b) Ella sustegn en collaboraziun cun il plevon la veta religiosa e morala e promova il bien contact denter ses commembers ed ordvart.
- c) Ella promova vicendeivlamein relaziuns cun pleivs ed instituziuns buca catolicas e gida a sliigar pensums generals el spért ecumen.
- d) Ella risguarda era ils basegns dils hospis, dil personal da stagiun e dils luvrers jasters.
- e) Ella administrescha e tgira ils beins e la facultad dalla pleiv.

II. Dretgs, obligaziuns e modalitads generalas

Art. 5 Commembers

Commembers dalla pleiv ein, senza differenza da naziunalitad e dil dretg da burgheis, tuttas persunas da confessiun roman-catolica domiciliadas el territori menziunau sut artechel 1.

Art. 6 Extrada

Ina extrada ord la cuminonza dalla pleiv vegn mo reconuschida sin fundament d'ina declaronza a scret alla suprastonza dalla pleiv, la quala communichescha la sortida al plevon ed agl uffeci communal da taglia.

Art. 7 Dretg da votar e d'elecziun

Il dretg da votar e d'elecziun possedan tuts commembers dalla pleiv (artechel 5) che han ademplier il 18-avel onn da naschienscha.

Art. 8 Eligibladad

Scadin commember dalla pleiv cul dretg da votar sa vegnir elegius en in uffeci ni en ina cumissiun.

Art. 9 Perioda, limitaziun e surdada d'uffeci

¹ La perioda d'uffeci dils organs dalla pleiv cuoza mintgamai 3 onns.

² Ei exista negina limitaziun d'uffeci.

³ La surdada dils uffecis ha da succeder enteifer 30 gis suenter las elecziuns ordinaris.

Art. 10 Exclusiun

Parents en lingia directa, consorts e fargliuns sco era persunas che vivan en in partenadi registrau u en ina cuminonza da veta (concubinad) astgan buca appartener il medem mument al medem organ dalla pleiv ni alla suprastonza ed alla cumissiun da gestiun.

Art. 11 Secret d'uffeci

Ils commembers d'organs e cumissiuns sco era ils funzionaris dalla pleiv ein suttamess al secret d'uffeci.

Art. 12 Recusaziun

¹ Il commember d'in organ dalla pleiv, d'ina cumissiun ei obligaus da prender stgisa tier tractandas e votaziuns, schina fatschenta pertucca el sez, ni sch'in da ses parents el grad menziunau egl artechel 10 ha in interess persunal direct en caussa.

² En cass da contestaziun decida igl organ pertuccau, en assenza digl interessau, schebein ils motivs da prender stgisa seigien obligonts.

Art. 13 Petiziun

Scadin commember dalla pleiv ha la pusseivladad d'inoltrar propostas e petiziuns che pertuccan damondas generalas ni specialas dalla pleiv. Quellas ston vegnir fatgas a scret per mauns dalla suprastanza. La suprastanza ei obligada da prender posiziun a scret enteifer treis meins.

Art. 14 Iniziativa

Propostas a scret per mauns dalla radunonza generala dalla pleiv ein dad inoltrar cun ina cuorta motivaziun alla suprastanza. Ellas ston esser suttascrettas da silmeins 30 votants. La suprastanza ei obligada da suttametter ina tala iniziativa enteifer sis meins alla radunonza e quei ensemen cun sia posiziun ni eventualmein cun ina cunterproposta. L'iniziativa sa vegnir retratga dils iniziants.

Art. 15 Moziun

Scadin votant ha il dretg da far ina moziun a caschun da radunonzas dalla pleiv era partenent fatschentas e caussas ch'ei buca publicadas sin la gliesta da tractandas. Vegn ina tala proposta acceptada dalla radunonza sco moziun, sto la suprastanza suttametter il rapport e la proposta alla proxima radunonza.

Art. 16 Interpellaziun

A caschun d'ina radunonza dalla pleiv sa scadin votant pretender sclariment dalla suprastanza pertuccont ina situaziun ni ina liquidaziun d'ina fatschenta. Quella sto buca star en connex cun las tractandas publicadas. La suprastanza sa dar risposta respectiv prender posiziun sco suonda:

- a) immediat,
- b) a scret agl interpellant enteifer 60 dis,
- c) refusar il sclariment sche impurtonts interess dalla pleiv ni da tiarzas personas giustificeschan quei.

III. Determinaziuns organisatoricas

Art. 17 Organs

Ils organs dalla pleiv ein:

1. La radunonza generala.
2. La suprastonza.
3. La cumissiun da gestiun.

Il Cussegl pastoral dalla pleiv ei in organ ecclesiastic. Sia funcziun, sias incumbensas e cumposiziun vegnan definidas en in regulativ separau.

1. La radunonza generala

Art. 18 Organ suprem

La radunonza generala ei igl organ suprem dalla pleiv. Ella cumpeglia tut ils commembers cun il dretg da votar (artechel 7).

Art. 19 Cumpetenzza

La radunonza generala ha surtut las suandontas cumpetenzas:

- a) relaschar e midar la constituziun e la lescha da taglia, cun resalva dall'approbaziun dalla cumissiun administrativa dalla Baseligia catolica dil cantun Grischun, plinavon da relaschar e midar auters uordens ni regulativs obligonts,
- b) elegier il plevon sebasond sin artechel 98 alinea 3 dalla consituziun cantunala e tenor la cunvegna denter igl uestg e la Baseligia catolica dil cantun Grischun,
- c) elegier la suprastonza,
- d) elegier la cumissiun da gestiun,
- e) elegier ils commembers dil Cussegl pastoral,
- f) approbar il quen annual, il preventiv e fixar il pei da taglia,
- g) vender, brattar ni impegnar beins immobiliars e terren, engraviar ni favorisar tals cun dretgs persunals e dretgs reals restrenschi, far contracts cun dretg da baghegiar, impegnar facultad dallas fundaziuns ecclesiasticas cun resalva digl ordinariat episcoal,
- h) decisiuns davart damondas resalvadas expressivamein alla radunonza da pleiv ni che vegnan suttamessas a quella dalla suprastonza dalla pleiv.

Art. 20 Convocaziun

¹ La radunonza generala ordinaria ha liug annualmein el decuors dalla primavera. Ella vegn convocada dalla suprastonza da pleiv. La convocaziun cun publicaziun dallas tractandas ha da succeder silmeins 10 dis avon la radunonza entras publicaziun officiala adattada.

² Radunonzas generalas extraordinarias vegnan convocadas sin giavisch da silmeins 30 votants, ni sche la suprastonza anfla ei per opportun. La convocaziun cun la publicaziun dallas tractandas ha da succeder a norma dalla radunonza generala ordinaria.

Art. 21 Cumpetenzza da decider

La radunonza generala sa decider sch'ella ei convocada el senn da questa constituziun.

Art. 22 Preparaziun dallas tractandas

¹ Tuttas tractandas ein da predeliberar entras la suprastonza. Tractandas che vegnan proponidas per a caschun dalla radunonza, vegnan surdadas alla suprastonza per l'examinaziun preliminar.

² Ina exepziun ei lubida soli cun risguard da fatschentas urgentas, e quei entras decisiun d'ina majoritad da duas tiarzas dils votants presents.

Art. 23 Modalitads per votaziuns ed elecziuns

¹ Las votaziuns ed elecziuns vegnan per regla fatgas cun maun pli. Igl ei denton da scrutinar sch'in tschunavel dils votants presents pretenda scrutini.

² Tier votaziuns cun scrutini vala igl absolut pli dallas vuschs valeivlas (diember dallas vuschs valeivlas : 2 + 1).

³ Tier votaziuns cun maun pli decida igl absolut pli da quels che voteschan gie ni na. Ein las vuschs ulivas, ei la damonda renviada.

⁴ Tier elecziuns vala egl prem scrutini igl absolut pli dallas vuschs, el secund il relativ pli. Ein las vuschs ulivas decida la sort.

⁵ Tier elecziuns cun maun pli ei la maioritad absoluta dallas vuschs valeivlas necessaria. Ella secunda tscherna il relativ pli. Ein las vuschs ulivas decida la sort.

⁶ Tier votaziuns a caschun da sesidas dalla suprastonza da pleiv vala igl absolut pli (mesadad plus ina vusch). Ein las vuschs ulivas, decida il president cun la vusch da tagl.

2. La suprastonza

Art. 24 Cumposiziun

La suprastonza ei igl organ executiv ed administrativ dalla pleiv.

Ella consista ord:

- a) president,
- b) actuar / vicepresident,
- c) cassier,
- d) administratur dils beins,
- e) plevon (ex officio).

Art. 25 Pensums e cumpetenzas

Alla suprastonza dalla pleiv ein ils suandonts pensums e cumpetenzas adosai:

- a) representar la pleiv enviers autoritads ecclesiasticas e politicas,
- b) preparar las fatschentas e las elecziuns per mauns dalla radunonza dalla pleiv ed exequir ils conclus,
- c) menar il quen annual, administrar la facultad e preparar il preventiv per mauns dalla radunonza generala. La contabilitad sa era vegnir menada d'ina tiarza persuna ni d'in biro fiduziari,
- d) exequir tuttas fatschentas dalla pleiv aschilunsch che quellas ein buca en cumpetenzza dalla radunonza generala ni d'ina outra instanza,
- e) concluder davart expensas unicas ordeifer il preventiv entochen CHF 15'000.- e davart expensas che serepetan onn per onn entochen CHF 5'000.-,
- f) menar process e recuors e far contracts e convenziuns risguardond litera e). Ei stat liber alla suprastonza da suttametter la damonda alla radunonza generala,
- g) administrar las fundaziuns ecclesiasticas ed ils fondos,
- h) administrar e mantener ils baghetgs e beins dalla pleiv,
- i) eleger il personal ed ils funcziunaris dalla pleiv tenor basegns (caluster, organist, catechet, secretari, archivar, ugai baselgia e caplutta e.a.v.), serrar giu ils contracts da lavur respectiv d'incarica persuentar risguardond litera e),
- j) fixar pagas e honoraris,
- k) survegilar las extradadas da commembers cun comunicar las midadas agl uffeci parochial ed agl uffeci communal da taglia,
- l) cooperar tier l'execuziun da leschas, uordens e conclus dalla Baselgia catolica dil cantun Grischun,
- m) collaborar cun ulteriuras suprastonzas da pleivs.

Art. 26 Representanza e sottascripziun

¹ La suprastonza representa la pleiv enviars tiarzas persunas ed avon dertgira.

² La sottascripziun en num dalla pleiv valeivla legalmein cumpeta al president dalla pleiv ni en cass d'impediment al vicepresidente mintgamai ensemen cun in ulteriur consuprastont en fuorma collectiva.

Art. 27 President

¹ Il president convochescha las radunonzas da pleiv e las sesidas dalla suprastonza e meina quellas. El ei il representant dalla suprastonza e dalla pleiv. Per cass ch'el ei impediuss vegn el substituius dil vicepresidente.

² El segna ensemen cun in representant dalla suprastonza contracts, ulteriurs documents d'impurtonza e contracts d'affitaziun dils beins dalla pleiv.

Art. 28 Actuar / vicepresidente

¹ Igl actuar/vicepresidente substituescha il president en cass che lez ei impediuss.

² El scriva il protocol dalla radunonza da pleiv e dallas sesidas da suprastonza. Il protocol ei da suttametter alla proxima radunonza ni sesida per approvaziun.

³ El segna ensemen cul president protocols, contracts ed ulteriurs documents d'impurtonza.

Art. 29 Cassier

¹ Il cassier administrescha la facultad ed ils beins dalla pleiv e dallas fundaziuns sco era dils fondos. El meina la contabilitad per la pleiv e las fundaziuns sco era dils fondos. Igl ei pusseivel da surdar la contabilitad a tiarzas persunas ni ad in biro fiduziar.

² El fa ina proposta per il preventiv per mauns dalla suprastonza.

³ El segna ensemen cul president contracts ed ulteriurs documents d'impurtonza tier assenza digl actuar.

Art. 30 Administratur dils beins

¹ Igl administratur dils beins survigilescha ils beins e baghetgs sacrals e profans (baselgias e pervendas) dalla pleiv, meina in register dils praus, prepara ils contracts culs affittaders da quels.

² El orientescha il president en cass d'observaziuns che pretendan migliur.

³ El ei persuna da contact per ils ugai baselgia e caplutta, pil caluster e pigl organist.

⁴ El segna ensemen cul president contracts d'affitaziun dils beins dalla pleiv.

Art. 31 Plevon

¹ Il plevon representa ils interess dalla pastoraziun ella suprastanza e tgira il brat denter la suprastanza ed il Cussegl pastoral.

² Il plevon ei responsabels per la pastoraziun, il secretariat e la catechesa.

Art. 32 Delegaziun

La suprastanza sa delegar pensums per liquidaziun al president, a singuls commembers, ad ulteriurs funziunaris sco era ad ina cumissiun ni a tiarzas persunas per liquidaziun. Davart andament(s) e resultat(s) han ils incumbensai da rapportar detagliadamein alla suprastanza. En cass da pensums pli gronds fa la suprastanza in carnet da duers per ils incumbensai.

Art. 33 Uorden da fatschenta

¹ La suprastanza serimna sin invitaziun dil president ni sin giavisch da 2 da ses commembers.

² Ella sa concluder valeivlamein sche silmeins 3 commembers ein presents.

³ Conclus sin via circulara ein valeivels mo en cass d'unanimitad. Els ein da confirmar e protocolar a caschun dalla proxima seduta da suprastanza.

3. La cumissiun da gestiun

Art. 34 Cumpetenzza ed incaria

¹ La cumissiun da gestiun secumpona da 2 commembers. Ella seconstituescha sesezza.

² La cumissiun da gestiun examinescha mintg'onn la contabilitad ed il quen annual e controlleschan la gestiun (protocols dalla suprastanza, miran ch'ils conclus seigien vegni exequi) e dattan rapport alla pleiv davart il resultat dalla revisiun.

³ L'incumbensa dil post da gestiun sa era vegnir surdada ad in post extern cumpetent.

⁴ Per la revisiun dalla part dil quen che pertucca las fundaziuns ecclesiasticas ed ils fondos sa era il plevon prender part dalla revisiun.

⁵ La cumissiun da gestiun rapporta en scret per mauns dalla radunonza dalla pleiv e presenta sia proposta per l'approbaziun dil rendaquen annual.

IV. Las Fundaziuns

Art. 35 Fundaziuns

¹ La pleiv Rueun-Ruschein-Siat-Pigniu administrescha tuttas fundaziuns ecclesiasticas.

² Per vender, cumprar ni brattar beins da fundaziuns ecclesiasticas inclusiv objects da cultus e per conceder in dretg da baghegiar drova ei l'approbaziun digl ordinariat episcopal.

Art. 36 Ugai baselgia e caplutta

¹ Ils ugai baselgia e caplutta han quitau dalla baselgia/caplutta confidada. En cass d'observaziuns che pretendan migliur orienteschan els igl administratur dils beins.

² Ils ugai caplutta incasseschan las unfrendas en favur dalla caplutta confidada.

V. Ordinaziuns finanzialas

Art. 37 Administraziun dalla facultad

¹ La pleiv procura per ina buna administraziun dil menaschi dalla pleiv. Il quen da menaschi ei da serrar giu mintgamai per ils 31 da december e duei sebasar sin in saun fundament fagend amortisaziuns e reservas.

² La facultad dils fondos ei da plazzar cun sufficiente segirezia.

Art. 38 Taglia

¹ Per curclar las expensas currentas per cultus e pastoraziun e per auters basegns dalla pleiv vegn incassau ina taglia da cultus.

² La lescha da taglia regla ils detagls.

Art. 39 Diever

La taglia vegn applicada per:

- a) expensas che sedattan ord il menaschi e la pastoraziun dalla pleiv,
- b) l'erecziun ed il manteniment d'objects che surveschan alla pleiv,
- c) curclar eventuels deficits,
- d) auters interess e basegns dalla pleiv.

VI. Recuors

Art. 40 Dretg da recuors

Encunter conclus e decrets dalla suprastanza e dalla radunonza da pleiv sa vegnir recurriu enteifer 20 dis naven dil conclus priu tier la cumissiun administrativa dil Corpus Catholicum tenor art. 25 e suandonts dalla constituziun cantunala dalla Baselgia catolica dil cantun Grischun.

VII. Determinaziuns finalas

Art. 41 Entrada en vigur

¹ Quella constituziun survegn vigur legala suenter esser acceptada dalla radunonza dalla pleiv, resalvau l'approbaziun dalla cumissiun administrativa dalla Baselgia catolica dil cantun Grischun.

² Quella constituziun remplazza las constituziuns dallas anteriuras pleivs fusiunadas.

Art. 42 Revisiun

¹ Questa constituziun sa vegnir revedida da tut temps parzialmein ni cumpleinamein. Ina midada sto vegnir tractandada e decidida a caschun d'ina radunonza dalla pleiv cun ina maioritad qualificada da 2/3 dallas vuschs dils presents.

² Scadina revisiun sto vegnir suttamessa per l'approbaziun alla cumissiun administrativa dalla Baselgia catolica dil cantun Grischun.

Art. 43 Approbaziun

Quella constituziun ei vegnida approbada entras la radunonza generala constitutiva dalla pleiv ils 9 d'october 2016.

Per la suprastanza transitorica dalla pleiv roman-catolica da Rueun-Ruschein-Siat-Pigniu:

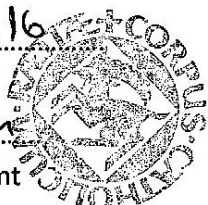

.....
Plurin Valauta, president

.....
Ursula Capaul, actuara

Approbau dalla cumissiun administrativa dalla Baselgia catolica dil cantun Grischun.

Liug/datum: 14.12.16

.....
Lic.iur. Placi Berther, president

.....
Maria Bühler, secretaira